

Memòria històrica

Localitzada la família d'un deportat d'Ulldecona mort en un camp nazi

Les cendres de Pedro Raga Castell es van salvar i es troben a Praga. La seua neboda néta espera que puguin tornar

MARINA PALLÁS CATURLA
ULLDECONA

Hi ha històries profundament tristes i dures que, malgrat no tenir un final feliç, sí tenen un desenllaç que pot aportar una mica de pau i reparació. Des de fa uns dies, com va explicar el *Diari*, l'Ajuntament d'Ulldecona i l'historiador local Paco Itarte buscaven la família de Pedro Raga Castell, un home d'Ulldecona assassinat en un camp de concentració nazi, les cendres del qual s'han localitzat ara a Praga, a la República Txeca. Va ser a través de la premsa i les xarxes socials que Rosa Maria Raga, d'Alcanar, va conèixer la notícia. El nom coincidia: era el seu tiet avi.

«Vaig llegir-ho a les xarxes socials i la premsa i també em van avisar dos persones. Llavors, em vaig posar en contacte amb l'Ajuntament d'Ulldecona», narra Rosa Maria Raga, canareva de 68 anys, però amb arrels d'Ulldecona, d'on era el seu pare.

Fa uns dies *Eldiario.es* publicava un reportatge sobre la troballa de les cendres de sis espanyols que van ser assassinats l'any 1945 en un camp de concentració nazi de Praga. Un d'aquests homes és Pedro Raga Castell, nascut a Ulldecona l'any 1904 i assassinat per les SS prop de Trebschin el dia 9

Rosa Maria Raga envoltada de fotografies de la seua família, ahir a Alcanar. FOTO: JOAN REVILLAS

d'abril de 1945. Els cossos d'aquests sis espanyols procedien de Hradischko, un petit subcamp depenent del camp de Flossenbürg.

Els nazis van ordenar a František Suchý, administrador del crematori civil de Strašnice, on es cremaven els cossos, que incinerés els cadàvers i després es desféssin de les seues cendres, però Suchý va decidir desobeir i va començar a fer una llista amb els

noms dels presoners assassinats. Després de cada incineració, dipositava les cendres en urnes.

El maig de 1946, les cendres van sortir a la llum amb tots els honors, en un lloc privilegiat del recinte del crematori on es va construir un monument commemoratiu. La història ha pogut ser recuperada gràcies als investigadors Unai Eguia, Antón Gandarias i Antonio Medina, que seguien la pista d'alguns deportats.

Recentment, Antón Gandarias va trucar l'Ajuntament d'Ulldecona informant que les cendres d'un d'aquells sis espanyols era un falduet, i el consistori va començar una investigació per localitzar la família, conclosa ara amb èxit.

Raga no sabia res del seu tiet avi. «L'única anècdota que vaig sentir d'ell és que durant la Guerra Civil van detenir el meu avi per considerar-lo de dretes i van avisar el seu germà per evitar que

li passés res i intervingués, ja que ell formava part del front d'esquerrers. Entenc que devia tenir algun paper o càrrec en una organització», explica la neboda néta. «Aquesta història familiar l'he sentida, però res més. Aquests temes abans no es parlaven mai. Tot era silenci».

Un cop tinguen més informació sobre l'estat de les cendres, si realment es troben degudament separades i podran retornar al país, Raga i els seus altres cosins decidiran què fer amb elles. «Estaria bé posar-lo al lloc dels avis», valora. «Estic contenta, però alhora penso en tot el que no sabem, en totes les persones que hi ha llençades o enterrades de qualsevol manera. Posa la pell de gallina. Hi ha tantes persones que han patit tant, i tantes que encara no s'han trobat ni es trobaran», expressa. «Ell va haver de passar un autèntic periple fins acabar allí. Aquesta classe de coses només les veus a les pel·lícules, i pensar que ho ha viscut algú proper a tu la veritat és que és horrorós».

Per la seua banda, la regidora de Patrimoni d'Ulldecona, Cati Brusca, ha expressat la seua alegria per haver localitzat la família. «Dins de la desgràcia dels fets, si finalment les cendres poden tornar al poble, aquest home per fi descansarà i tornarà a casa», diu.